

Základní škola Brno, Bednářova 28, příspěvková organizace

Minimální preventivní program

(Preventivní program školy)

Školní rok: 2019/2020

Školní metodik prevence: Mgr. David Kříž

Specifika školy

ZŠ Bednářova se nachází v okrajové části Brna, v zástavbě rodinných domků. Patří k menším školám – v 6., 7. a 9. ročníku má po jedné třídě, což znamená, že školní metodik prevence, výchovná poradkyně a školní psycholožka mají optimální možnost se všemi žáky 6. až 9. ročníku na téma prevence sociálně patologických jevů diskutovat a sledovat jejich názory. Dobrá znalost žáků, úzká spolupráce všech vyučujících, soustavné mapování situace ve třídách a průběžné sledování žáků s vývojovými nebo sociálními problémy ve své komplexnosti umožňují, že se nám zatím daří mít situaci na škole plně pod kontrolou.

Riziková místa školy

Škola se vzhledem k typu stavby snaží eliminovat vznik rizikových míst, ve kterých by byla potenciální možnost výskytu nějakého projevu rizikového chování. Pedagogové mají o přestávkách dohled nad žáky jak ve spojovacích chodbách, tak i malých prostorách před třídami v patře. Snaží se monitorovat situaci i na sociálních zařízeních. Rozpis jednotlivých vyučujících a prostor dozoru je vyvěšen v chodbách školy a k dispozici všem vyučujícím i žákům, je tedy jasně dáno, kdo za jaký úsek v konkrétním čase zodpovídá.

Poradenské služby na ZŠ Bednářova zajišťují:

Školní metodik prevence	Mgr. David Kříž
Telefon	775 699 466
E-mail	david.kriz@zsb.cz
Konzultační hodiny	PÁ 13:30 – 14:00

Výchovný poradce	Mgr. Dana Přepechalová
Telefon	778 475 923
E-mail	dana.prepechalova@zsb.cz
Konzultační hodiny	ST 12:45 – 13:30

Školní psycholog	Mgr. Veronika Šromová
Telefon	778 482 489
E-mail	veronika.sromova@zsb.cz psycholog@zsb.cz
Konzultační hodiny	PO 13:00 – 13:30

Školní speciální pedagog	PhDr. Mgr. et Mgr. Eva Dostalová
Telefon	606 370 707
E-mail	eva.dostalova@zsb.cz
Konzultační hodiny	PO 13:30 – 14:00

ŠMP a VP byli jmenováni do funkce ředitelem školy, kterým byla taktéž vymezena náplň jejich práce (viz vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních). ŠMP je součástí týmu školního poradenského pracoviště, kde úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a školní speciální pedagožkou, taktéž s vedením školy.

Cíle preventivního programu

❖ Dlouhodobý cíl

Za dlouhodobý cíl preventivního programu si škola stanovila vytvoření prostředí bezpečné školy, příjemného sociálního klimatu pro žáky a učitele a podmínek pro spolupráci s rodiči žáků. Chceme vést žáky ke zdravému životnímu stylu, rozvíjet a podporovat sociální kompetence žáka a posilovat jeho komunikační dovednosti, zvyšovat jeho schopnosti řešit problémy a konflikty a rozvíjet jeho právní vědomí. Nutné je zapojit všechny učitele do realizace prevence rizikového chování a podpořit samostudium všech učitelů v oblasti sociálně nežádoucích jevů. Na prvním stupni ZŠ se chceme zaměřit také na prevenci v dopravní výchově.

❖ **Střednědobý cíl**

Klademe důraz na sociální klima třídy a práci třídního učitele v třídnických hodinách jako na základní článek v prevenci nežádoucího chování žáků. Třídní učitele chceme zdokonalit v monitorování nálad ve třídách a zjišťování problémů k řešení. Chceme pracovat především formou vlastního prožitku či diskuse v komunitním kruhu. Každá třída na 2. stupni má třídnickou hodinu jedenkrát v měsíci. Chtěli bychom stále pracovat na zlepšování komunikace třídního učitele a žáka. Podporujeme prohlubování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich neformální setkávání (např. se školní psycholožkou). Naším cílem je vzbudit u rodičů větší zájem o dění ve škole a využívat spolupráci se školní psycholožkou.

❖ **Krátkodobý cíl**

V rámci krátkodobých cílů se zaměříme na celém 1. stupni na prevenci v dopravní výchově a bezpečí vlastní osoby. Na prevenci kouření se chceme zaměřit v 5., 7. třídách, v 6. třídách se nejčastěji začíná objevovat problematika sociálních sítí a s tím často související různé formy kyberšikany, a proto zajistíme žákům preventivní program na toto téma, v 7. třídách se zaměříme i na prevenci získání závislosti na alkoholu. Dále pro 8. ročníky je připravena prevence trestní zodpovědnosti a sexuální výchova. 9. ročník se zaměří na finanční gramotnost, drogovou a trestní problematiku. Další preventivní témata budou realizována podle nabídky organizací v průběhu školního roku, dále dle upozornění třídních učitelů nebo vyučujících jednotlivých předmětů. Budeme sledovat klima ve třídách, budeme vytypovávat rizikové jedince ve třídách a včas diagnostikovat rizikové chování. Také se budeme snažit minimalizovat případy závislostí, záškoláctví, šikany a jiných forem rizikového chování – využití externích spolupracovníků z odborných institucí k pořádání besed, přednášek, interaktivních programů apod.

Skladba aktivit a úkolů pro jednotlivé cílové skupiny

Školní metodik prevence (ŠMP)

I. Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
5. Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

II. Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.

3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.
4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

III. Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
3. Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

Spolupracuje se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a školním psychologem při zachycování varovných signálů. Podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě. Motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbá na jejich důsledném dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě). Podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy. Zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy. Získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Aktivity pro rodiče

Informovanost rodičů

Rodiče přejímají informace z oblasti prevence od TU, ŠMP, VP, popř. vedení školy prostřednictvím:

- třídních schůzek – 4x ročně (zajišťuje TU)
- webových stránek školy (zajišťuje VP, ŠMP, TU)
- individuálních konzultací se ŠMP

Další aktivity pro rodiče

- školní akce otevřené rodičům – schůzky s rodiči prvňáků, schůzka s VP týkající se profesní orientace, Mikulášská, Zahradní slavnost atd.
- nabídka individuální pomoci rodičům, odborné pomoci apod.

Primární prevence v rámci výuky předmětů

Prevence rizikového chování je součástí ŠVP a platných učebních osnov. Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v hodinách:

- občanské výchovy
- výchovy ke zdraví
- chemie, přírodopisu, přírodovědy
- prvouky
- vlastivědy, zeměpisu, dějepisu
- českého jazyka
- tělesné výchovy

Různé aspekty preventivního působení jsou mezipředmětově koordinovány. Prevenci provádíme i tehdy, když nastane vhodná situace (např. dotazy dětí, schůzka rodičů, problém ve třídě).

I. stupeň

Po pěti letech mají děti umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými

- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova a výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinové práce, besed, přednášek.

Žáci před opuštěním ZŠ mají znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky,
- znát jejich účinky na lidský organismus,
- orientovat se v problematice závislosti,
- znát základní právní normy,
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku,
- posilovat své sebevědomí,
- správně se rozhodovat, odmítat,
- zaujímat zdravé životní postoje,
- orientovat se v problematice sexuální výchovy,
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc,
- zvládat základní sociální dovednosti.

Primární prevence v rámci školní docházky:

1. stupeň (předměty – prvouka, přírodověda, český jazyk)

1. třída

- nauka o těle
- chování v kolektivu
- chování k neznámým lidem

2. třída

- zdravý životní styl
- užívání a zneužívání léků
- alkohol, kouření
- klima třídy

3. třída

- propagace sportu a jiných zájmových činností jako náplně volného času
- vztahy v rodině
- dopravní výchova

4. a 5. třída

- zásady správné životosprávy
- děti a svět dospělých
- jak se zachovat při setkání s deviantem – nácvik odpovědí
- jedovaté rostliny v přírodě, jedovaté houby, první pomoc
- řešení krizových situací

2. stupeň

Témata prevence závislosti na látkách, které poškozují zdraví a prevence dalších patologických jevů ve společnosti se probírají zejména v občanské výchově, výchově ke zdraví a přírodopisu. Jedná se o tématické okruhy:

- zdravý životní styl
- osobní hygiena
- duševní hygiena
- problémy dospívání
- sexuální výchova
- klima třídy
- bezpečí v kyberprostoru

Problematika prevence užívání drog a jiných patologických jevů je zařazována také v ČJ v hodinách slohu, při četbě ukázek v literatuře, v mluvních cvičeních i při mluvnickém rozboru. Na uvážení vyučujícího záleží, aby byla tato problematika uplatňována při výuce vhodně, citlivě a nenásilně.

Okruhy prevence

Šikana

- ❖ prevence šikany - žáci
 - základní primární prevence šikany proběhne v hodinách občanské výchovy, výchovy ke zdraví, etické výchovy a také v třídnických hodinách
 - využití didaktického materiálu (knihy, DVD, PC).
 - možnost besedy ve vyučování (Policie ČR)

- ❖ prevence šikany - pedagogové
 - Proškolení učitelů, orientace v základních pojmech
 - Povinné doškolování nově příchozích učitelů

- ❖ prevence šikany - rodiče
 - informace pro rodiče o organizacích, které poskytují intervenční pomoc (na třídních schůzkách, školní web)
 - v případě zájmu možnost uspořádání přednášky o šikaně pro rodiče

Záškoláctví

- pravidla omlouvání absence ve školním řádu
- seznámení rodičů a žáků se školním řádem a sankčním řádem
- důslednost při omlouvání absence
- spolupráce s OSPOD (ohlašovací povinnost při neomluvené absenci)

Netolismus

- primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, informatiky, občanské výchovy a výchovy ke zdraví
- beseda s odborníkem pro žáky
- informace pro rodiče na třídních schůzkách
- interaktivní hodiny – bezpečný internet pro děti

Vandalismus

- hlavním bodem prevence bude důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu
- sankce za svévolné ničení věcí jsou uvedeny ve školním řádu
- důkladné seznámení žáků se školním řádem na začátku školního roku (necháváme žákům podepsat)
- seznámit rodiče se školním řádem a sankcemi na třídních schůzkách, základní informace v žákovské knížce
- primární prevence bude náplní třídnických hodin, bude obsažena v hodinách prvouky, občanské výchovy, výchovy ke zdraví a pracovních činností (podíl na údržbě pěkného prostředí jako prostředek prevence vandalismu)

Rasismus a xenofobie

- primární prevence bude náplní třídnických hodin, bude obsažena v hodinách českého jazyka, prvouky, zeměpisu, dějepisu, občanské výchovy, výchovy ke zdraví a v etické výchově
- motivovat žáky pozitivní sociální zkušeností s jinými etniky

Kouření

- primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, přírodopisu, chemie, občanské výchovy a výchovy ke zdraví
- využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy (liga proti kouření, kuřákova plíce apod.)

- dobrá informovanost rodičů při výskytu kouření (přes žákovskou knížku, na třídních schůzkách apod.)

Alkohol

- primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, přírodopisu, chemie, občanské výchovy a výchovy ke zdraví
- využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy
- okamžitá informace rodičům

Drogy

- ❖ drogová prevence pro žáky
 - primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, přírodopisu, chemie, občanské výchovy a výchovy ke zdraví. využití didaktických materiálů (video, DVD)
 - využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy
 - možnost přednášky odborníka (Policie ČR)
- ❖ drogová prevence pro učitele a nepedagogické zaměstnance
 - proškolení, jakým způsobem postupovat při nálezů drog ve škole
- ❖ drogová prevence pro rodiče
 - Okamžitá informace rodičům
 - možnost přednášky pro rodiče o změnách v chování uživatelů drog

Předčasný sexuální život

- primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, přírodopisu, občanské výchovy a výchovy ke zdraví
- využití didaktických materiálů (video, DVD)
- využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy
- informace o formách sexuálního zneužívání, riziku pohlavních chorob (AIDS,...), sexuálních úchylných, sexualitě a právním rámci, věkové hranici apod.
- poruchy příjmu potravy a sebepoškozování

- primární prevence bude obsažena v hodinách prvouky, přírodopisu, výchovy ke zdraví
- využití didaktických materiálů (video, DVD)
- využití PC k interaktivní výuce, internetové odkazy

Jednorázové akce

6.a 7. ročník - přednášky, besedy a preventivní programy

8.a 9. ročník - přednášky, besedy a preventivní programy

1. až 9. ročník – využití exkurzí, školních výletů a škol v přírodě k neformálním rozhovorům

1. až 9. ročník - využívání kvalitních nabídek programů ostatních zařízení

Jednorázové akce :

- spolupráce s mateřskými školami
- sportovní turnaje v ping-pongu, futsalu, vybíjené
- lyžařský kurz
- školní a tématické výlety
- účast v soutěžích škol
- besedy, exkurze
- divadelní a filmová představení
- školní olympiády
- sportovní turnaje ve florbale
- programy PC Sládkova, SVČ Lužánky
- Mikulášská
- Zahradní slavnost
- spaní ve škole
- besedy s MP
- sběrové dny
- sportovní turnaje ve fotbale,
- právnické přednášky s různou tematikou
- prevence alkoholu - Sananim o.s.

Nespecifická prevence

Volnočasové aktivity organizované školou:

Zájmové kroužky – 1. stupeň

- kroužek - šikovné ruce
- šachový kroužek
- atletika
- hudebně-dramatický kroužek
- judo
- keramika
- sportík

Vnější informační zdroje:

O drogách - portál primární prevence

www.odrogach.cz

Prev-Centrum

www.prevcentrum.cz

Informační portál o ilegálních a legálních drogách

www.drogy-info.cz

DIS - drogový informační server

www.drogy.net

A.N.O. - Asociace nestátních organizací zabývajících se prevencí a léčbou

drogových závislostí

www.asociace.org

Sekce Prevence sociálně patologických jevů na stránkách MŠMT

www.msmt.cz/vzdelavani/prevence-ptj (v levé spodní části stránky je podrobné menu)

Centrum Adiktologie

www.adiktologie.cz/

Žák a sociálně patologické jevy v kontextu střední školy

www.sos-ub.cz/prevence/index.php

Ministerstvo vnitra – Policie ČR/ prevence

Všeobecná, selektivní a indikovaná primární prevence rizikového chování pro děti a rodiče www.spolek-psychologickych-sluzeb.cz

OMP Brno Mgr. Lenka Cupalová (pravidelné informační schůzky)

Další webové stránky: odrogach.cz, bezdrog.cz, detska-kriminalita.cz, saferinternet.cz, adiktologie.cz, drogovaporadna.cz, poradenskecentrum.cz, pomoconline.cz, [prevence-praha atd.](http://prevence-praha.atd)

Policie ČR - www.policie.cz

Městská policie – revír Brno – jih

- Informace získané z odborných seminářů a pracovních setkání ŠMP
- Internetové stránky zaměřené na oblast rizikového chování
- Knihy zaměřené na oblast rizikového chování
- Poznatky získané na základě vlastního šetření
- Informace získané od pracovníků a žáků školy, včetně schránky důvěry
- Informace získané od školních metodiků prevence z jiných škol v regionu
- DVD, videokazety atd. zaměřené na oblast rizikového chování
- Informace z médií

Evaluace a dokumentace MPP

Je prováděna průběžně během celého roku. Hodnotí se:

- výběr termínu jednotlivých akcí
- dostupnost objednávaných akcí
- kvalita a kvantita akcí
- kvantita a oblast řešených rizikových projevů chování

Evaluaci provádí školní metodik prevence, třídní pedagogové, pedagogové, kteří se akcí a řešení zúčastňují, sami žáci. Výsledky evaluace preventivních programů jsou zaznamenávány do systému výkaznictví, řešené případy zaznamenává ŠMP do Deníku ŠMP a také do systému výkaznictví. Další záznamy o řešených případech, o konání výchovných komisí, oznamovací zprávy pro OSPOD, záznamy o jednáních s rodiči apod. jsou zakládány u VP a je s nimi nakládáno dle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

V Brně

Dne 1.9.2019

Podpis školního metodika prevence:

Podpis ředitele školy: